

Попович М. Д.
доктор філософських наук,
професор, професор кафедри теоретико-правових і
соціально-гуманітарних дисциплін,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

Життя, діяльність і наукова спадщина Анатолія Степановича Корженівського



Відомий на Поділлі учений-філософ, культуролог та педагог вищої школи Анатолій Степанович Корженівський народився 21 вересня 1946 року в м. Грозний Чечено-Інгушської АРСР в сім'ї вчителів. 1947 року сім'я переїхала на постійне проживання на Буковину – малу батьківщину її голови Степана Людвіговича Корженівського.

1964 року, після закінчення з золотою медаллю Новоселицької середньої школи № 2 Чернівецької області, А.С. Корженівський протягом року, працював у рідній школі піонервожатим і вчителем фізкультури. У 1965 році вступив на заочне відділення філософського факультету Ленінградського університету, продовжуючи одночасно працювати в школі на посаді лаборанта. 1967 року перевівся на денне відділення університету. Після закінчення, у 1970 році, Ленінградського університету був призваний на строкову військову службу. Служив у Групі Радянських військ у Демократичній Республіці Німеччина, у званні лейтенанта, на посаді командира артилерійського взводу. Під час навчань підрозділ під командуванням лейтенанта Корженівського А.С. завжди мав відмінні показники. Молодий офіцер, який добре знав математику й прекрасно

засвоїв на військовій кафедрі університету балістику, краще, за деяких випускників артилерійських училищ, міг в умі розрахувати траєкторію польоту гарматних снарядів.

Протягом сорока років, з 1972 року й до кінця свого життя яке раптово завершилось у 2012 році, Анатолій Степанович Корженівський працював у Подільському державному аграрно-технічному університеті на посадах асистента, старшого викладача і виконувача обов'язки доцента. Викладав філософію, логіку, етику, естетику, історію світової і вітчизняної культури, історію української культури. Деякий час працював за сумісництвом в Кам'янець-Подільському національному університеті імені І. Огієнка та в Кам'янець-Подільській філії Київського університету туризму, економіки і права.

Анатолій Степанович Корженівський захопився філософією ще у старших класах середньої школи. Після закінчення школи подав документи до вступу на філософський факультет Московського університету імені М.В. Ломоносова. Успішно склав усі вступні іспити, але не пройшов за конкурсом.



*Випускник філософського факультету
Ленінградського університету А. С. Корженівський, 1970 рік*

У 1960-70-х рр. в СРСР існувала зловісна п'ятивідсоткова квота для випускників шкіл на вступ на так звані ідеологічні спеціальності – філософію, журналістику і правознавство.

На ці спеціальності, головним чином, приймали членів КПРС, осіб демобілізованих з лав Радянської Армії, молодих людей з виробничим стажем роботи не менше двох років.

Через рік він вступив до Ленінградського університету.

А. С. Корженівський блискуче знав філософію, був прекрасним викладачем, його любили студенти й поважали колеги. Він абсолютно досконало володів українською та російською мовами, на яких читав лекції. Був блискучим редактором наукових текстів. Вся друкована продукція, яку випускала кафедра філософії і культурології проходила його редагування. Без перебільшення можна ствердити, що він був університетським викладачем класичного європейського типу. Філософія була сенсом його життя. Коли, у травні 2002 року, отримав повідомлення, що йому не буде продовжений контракт (а працював всього на 0,25 ставки), Анатолій Степанович сильно впав духом й через місяць його не стало.

Корженівський А. С. написав і опублікував понад 10 навчальних посібників, 2 монографії і біля 50 статей з проблем філософської антропології, культурології, логіки та історії світової і української культури. Багато років був постійним автором одного з найавторитетніших українських товстих журналів «Сучасність», який видавала, з 1961 по 1992 року в Мюнхені українська еміграція, а після 1992 року він виходив в Україні.

В монографіях «Проблема людини в філософії», «Людина як компонент світобудови» та в навчальних посібниках «Антропологічна проблема. Історичний екскурс» і «Антропологічна проблема, Сучасні аспекти» Анатолій Степанович Корженівський досліджує найістотніші, атрибутивні аспекти людського

існування у світі. Він простежує тлумачення цих аспектів у різних світоглядних системах, в культурологічному, аксіологічному і телеологічному контекстах. Головна ідея і пафос усіх чотирьох робіт – утвердження людського і «надлюдського» – світового буття як передумови всієї культуротворчої діяльності людини та обґрунтування осмисленості її існування [1;2;3;4].

Людина, на відміну від інших живих істот, вважає А. Корженівський, мусить зрозуміти своє призначення у світі, визначати і відбудовувати генеральну стратегію життя, сформуванати себе як універсальну істоту, досягнути так звані вищі цілі та ідеали [1,3].

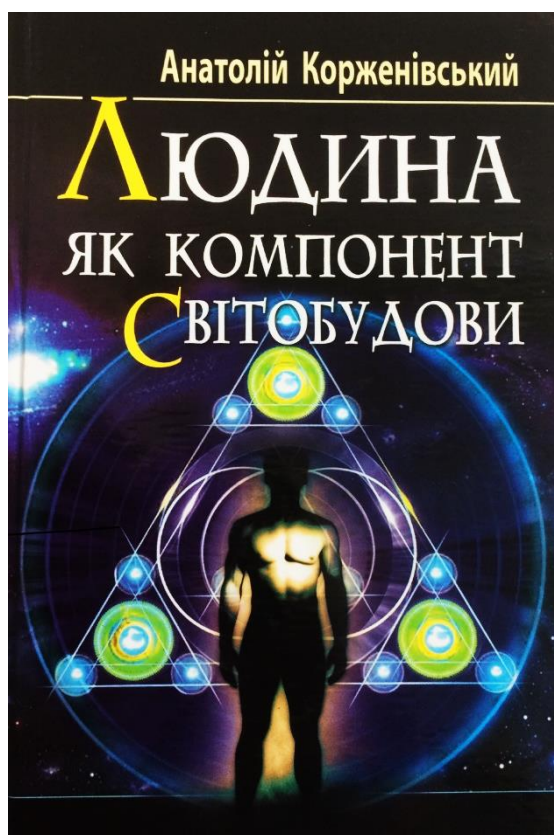
У названих творах осмислюється сутність духовної кризи в сучасному суспільстві. Її найвиразнішими ознаками, на думку А. Корженівського, є світоглядний вакуум, байдужість сучасної пересічної людини до «світових питань», завантаженість у буденній метушні, [1, 3-4]. Відсутність світоглядних орієнтирів, попри колосальні досягнення у матеріальній сфері, голий практицизм і споживацтво зумовлюють моральну нестійкість і релятивізм, художньо естетичний примітивізм і загальне зубожіння пересічного обивателя – такий висновок зробив філософ А. Корженівський осмислюючи причини і наслідки духовної кризи світової цивілізації.

У монографії «Людина як компонент світобудови» автор виявляє і аналізує широкий діапазон ознак духовної кризи сучасного суспільства:

- відчуження людини від вирішення політичних, економічних і духовних проблем внаслідок надзвичайного ускладнення суспільних відносин;
- надмірна інтенсифікація людських стосунків, яка породжує психологічні стреси, масові психічні захворювання;
- відчуження людини від людини, як захисна реакція проти інтенсивних щоденних контактів;

– нетворчий характер виробничої та інших видів людської діяльності, відсутність самореалізації людської особистості як в сфері праці, так і в сфері дозвілля;

– хибна екологічна орієнтація, яка виявляється в тому, що більшість людей не здатні до самообмеження в ім'я всезагальної екологічної гармонії. Природа перестала бути для сучасної урбанізованої, егоцентричної людини об'єктом поклоніння, благоговіння, естетичного споглядання, джерелом натхнення в творчості [1, 4-5].



Анатолій Корженівський був дуже ерудованої, інтелігентною і скромною людиною. Спілкування з ним було, за вираженням А. Екзюпері, справжньою розкішшю. Вів майже аскетичний спосіб життя. Коли на пенсійному рахунку в банку набиралася велика сума грошей, знімав їх й віддавав навпіл племіннику та племінниці. Коли його сестра з чоловіком і двома дітьми переїхали з Кременчука

на постійне проживання до Кам'янця-Подільського Анатолій Степанович поселив їх у свою квартиру й на кілька років переселився у гуртожиток. Після смерті батька Степана Людвіговича Анатолій Степанович перевіз до себе маму Галину Дмитрівну. Сусіди твердили, що такого турботливого відношення сина до мами не бачили.

Він прекрасно співав і грав на гітарі. Захоплювався настільним тенісом, шахами. Майже ніхто не міг його обіграти в інтелектуальних карткових іграх.

Список використаних джерел:

1. Корженівський А.С. Людина як компонент світобудови. Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. 240 с.
2. Корженівський А.С. Проблема людини в філософії. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2003. – 112 с.
3. Корженівський А.С. Антропологічна проблема. Історичний екскурс. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2000. 48 с.
4. Корженівський А.С. Антропологічна проблема. Сучасні аспекти. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2002. 60 с.